

Pravidla o použití grafického přízvuku

1. Grafickým akutním přízvukem se označují oxytonní slova, která končí na otevřené **a, e, o** a cirkunflexním přízvukem ta slova, která končí na zavřené **e, o** a to buď spojené s morfémem **s** či nikoliv:

Ex: **cajá, hás, jacaré, pés, seridó, sós; dendê, lês, pôs, trisavô; etc.**

Poznámka: zde jsou také zahrnuta slovesa, která končí na **a, e, o**, a a v nichž došlo ke spodobnění **r, s, z** se souhláskou **l** - a to u zájmen **lo, la, los, las**: **dá-lo, contá-la, fá-lo-á, fê-los, movê-las-ia, pô-los, qué-los, sabê-lo-emos, trá-lo-ás**, atd.

2. Proparaxytonní slova musí být označena grafickým přízvukem; ta slova, která mají v předposlední slabice otevřené samohlásky **a, e, o**, nebo **i, u**, jsou označena cirkunflexním přízvukem; ta slova, která mají v dominantní slabice zavřené samohlásky **e, o**, nebo **a, e, o**, za nimiž následuje **m** nebo **n**, mají přízvuk akutní.

Např: **árabe, exército, gótico, límpido, louvaríamos, público, úmbrico; devêssemos, fôlego, lâmina, lâmpada, lêmures, pêndula, quilômetro, recôndito; atd.**

Poznámka: do této skupiny také patří slova zakončená na samohláskové spojení kterými mohou být stoupavé diftongy: **área, espontâneo, ignorância, imundície, lírio, mágoa, régua, tênuê, vácuo**, atd.

3. Paraxytonní slova zakončená na **i** ou **u**, za nimiž může či nemusí následovat **s**, se označují akutním přízvukem na přízvučné slabice, pokud v přízvučné slabice figurují otevřené samohlásky **a, e, o**, nebo **i, u**; ta slova, která nahá v přízvučné slabice zavřené **e, o**, nebo **a, e, o**, za nimiž následuje **m, n**.

Např: **beribéri, bônus, dânci, íris, júri, lápis, miosótis, tênis, etc.**

Poznámka 1^a - Paraxytonní slova zakončená na **um, uns**, jsou označena v přízvučné slabice akutním přízvukem:

álbum, álbuns, atd.

Poznámka 2^a - Grafickým přízvukem nejsou označeny paraxytonní prefixy končící na **i**: **semi-histórico**, atd.

4. Akutním přízvukem se označují také přízvučné samohlásky **i, u**, které netvoří s předchozí samohláskou diftong.

aí, balústre, cafeína, caís, contraí-la, distribuí-lo, egoísta, fásca, heroína, juízo, país, peúga, saía, timboúva, viúvo, atd.

Poznámka 1^a - Akutním přízvukem se neoznačují ta slova, kdy za **i** a **u** spojené se samohláskou, s níž netvoří diftong, následuje **l, m, n, r** (nejsou kodem slabiky) a **nh**: **adail, contribuinte, demiurgo, juiz, paul, retribuirdes, ruim, tainha, ventoinha, etc.**

Observação 2^a - Akutním přízvukem se neoznačují přízvučné diftongy *iu* a *ui*, před nimiž se nachází samohláska: **atraiu, contribui, paui, etc.**

5. Akutním přízvukem se označují ***e, i***, před nimiž se nachází ***g, q***:
argúi, argúis, avengúe, averigúes, obliqué, abliqués, etc.

6. Akutním přízvukem se označují přízvučné základy otevřených diftongů *éi, éu, ói*:
assembléia, bacharéis, chapéu, jibóia, lóio, paranóico, rouxinóis, etc.

7. Akutním přízvukem se označují ***em*** a ***ens*** u oxytonních víceslabičných slov: **alguém, armazém, convém, convéns, detém-lo, mantém-na, parabéns, retém-no, também, etc.**

Poznámka 1^a - Graficky se neoznačují paroxytonní slova zakončena na ***ens***:
imagens, jovens, nuvens, etc.

Poznámka 2^a - 3.os.pl, přítomného času oznamovacího způsobu u sloves ***ter, vir***, a sloves od nich odvozených nese na přízvučné slabice cirkunflexní přízvuk:
(eles) contêm, (elas) convêm, (eles) têm, (elas) vêm, etc.

Poznámka 3^a - Cirkunflex je zachován také v singuláru ***crê, dê, lê, vê*** a v plurále ***crêem, dêem, lêem, vêem*** a odvozených sloves, jako: **descrêem, desdêem, relêem, revêem, etc.**

8 Akutní přízvuk se také klade nad otevřené ***a, e, o***, a dále ***i, u*** předposlední slabiky paroxytonních slov, která končí na ***l, n, r*** a ***x***; Cirkunflex se klade nad zavřené ***e, o*** a nad ***a, e, o***, za nimiž následuje ***m, n***:
açúcar, afável, alumínio, córtex, éter, hífen; aljôfar, âmbar, cânon, êxul, fênix, vômer, etc.

Poznámka – Graficky se neoznačují paroxytonní prefixy končící na ***r***:
Super-homem, etc.

9. Graficky se označuje přízvučná slabika paroxytonních slov končících na orální diftong:
ágeis, devêreis, escrevêsseis, farieis, fêrteis, fôsseis, imóveis, jóquei, pênseis, pudêsseis, quisêsseis, tínheis, túneis, úteis, variáveis, etc.

10. Cirkunflexem se označuje také paroxytona na předposlední samohlásce hiátu *oo*, za níž může či nemusí následovat *s*: **abençôo, enjôos, perdôo, vôos, etc.**

11. Vlnovkou se označuje nazalizace a slouží pro označení přízvučné slabiky: **afã, capitães, coração, devoçôes, põem, etc.**

Poznámka: - Pokud je slabika, která má vlnovku, nepřízvučná, pak se graficky označí slabika přízvučná: **acórdão, bênção, órfã, etc.**

12. Emprega-se o trema no u que se pronuncia depois de *g* ou *q* e seguido de *e* ou *i*:
agüentar, argüição, eloqüente, tranqüilo, etc.

Poznámka 1 – Akutním přízvukem se neoznačují samohlásky verbálních koncovek *qüe*, *qüem*:

apropinqüe, delinqüem, etc.